

Miscellanea wołyńskie

W sprawie herbów miast wołyńskich

W rosyjskim dzienniku urzędowym pt. „Sobranie Uzakonienij i Rasporiażenij Prawitelstwa, izdawajemoje pri prawitelstwuuszczem senacie” z dnia 8 lipca 1911 r. (Nr 135, część pierwsza, artykuł (stattia) 1292, na str. 1952—1953) znajdują się rysunki zatwierdzonych przez Senat herbów miast wołyńskich: Włodzimierza, Łucka i Dubna wraz z ich opisem.

Herb m. Włodzimierza przedstawia tarczę, na której narysowany jest rycerz na koniu z podniesioną ręką, w której trzyma buławę. Pod nogami konia żmija. W górnej części szczytu z lewej strony „krzyż” — herb gubernii wołyńskiej. Nad szczytem korona w rodzaju trzech wież, która przylega do szczytu. Otaczają szczyt z obu stron dwa kłosa powiązane wstążką aleksandrowską.

Kolory herbu według opisu podanego pod herbem mają być następujące: żmija—zielona, tarcza—czarna, korona—srebrna, kłosa—złote.

Herb m. Łucka przedstawia tarczę, na dole której znajduje się rysunek murowanej wieży. Na wieży stoi rycerz średniowieczny w postaci naturalnej, widocznej od kolan. Rycerz w prawej ręce trzyma miecz pochylony do murów, w lewej zaś podniesionej do góry—krzyż. Z lewej strony tarczy w kwadracie herbu bernii wołyńskiej—krzyż. Na tarczy korona złożona z trzech wież. Z obu stron tarczy kłosa i wstążka, jak na herbie włodziemskim. Kolory herbu: tarcza — srebrna, wieża—czerwona, krzyż w ręku rycerza—złoty. Kolory korony i kłosów jak włodziemskich.

Herb m. Dubna—również przedstawia tarczę, na której widoczne rysunki 15 liści dębowych w 3 rzędach. U góry tarczy, z lewej strony, herb gubernii wołyńskiej. Korona na herbie i kłosa otaczające herb takie same jak u herbów Włodzimierza i Łucka. Kolor tarczy—złoty, liście dębowe koloru zielonego.

Materiały powyższe zaczerpnięto w Bibliotece Wołyńskiego T-wa Przyjaciół Nauk w Łucku.

Anatol Dublański

Dawna biblioteka ks. Zasławskich w Ostrogu

W czasie poszukiwań przy rekonstrukcji biblioteki znakomitego architekta Tylmana z Gameraen oraz kompletowaniu dalszego ciągu jego rysunków natrafiłem w bibliotece oo. kapucynów w Warszawie na cztery książki z XVI i XVII wieku, zaopatrzone w odręczne exlibrisy braci Aleksandra, wojewody wołyńskiego i Konstantego ks. Zasławskich z Ostroga, zmarłych w pierwszej połowie XVII stulecia. Książki te są następujące:

1. Ł. Julii Flori, *De gestis Romanorum historiarum libri III*. Coloniae Agrippinae 1583. „Ex libris Constantini Zaslawski de Ostrog”.

2. Joan. Herdani, *De quatuor summis interis libri tres*. Argentorati 1556. „Ex libris Alexandri de Ostrog Zaslawsky”.

3. *Opus chronologicum...* auctore Jacobo Gordono Lesmòreo, Scoto, Societatis Jesu doctore theologo. Coloniae 1614. „Ex libris Alexandri de Ostrog in Zaslaw”.

4. Petri Matthaei, *Historiarum Franciae continuatarum...* interprete Johanne Fridericò Salveldt, Darmstadino. Francofurti 1613. „Ex libris Alexandri de Ostrog in Zaslaw”.

Dalsze badania mogą powiększyć dane o wartości tej dotąd nieznannej zupełnie biblioteki. Domyślać się wolno, iż do Warszawy dostały się wymienione książki najpewniej za pośrednictwem klasztoru oo. kapucynów w Ostrogu, prawdopodobnie drogą zapisu. Nadmienić należy, że kościół ten został ufundowany przez Pawła ks. Sanguszkę, spadkobiercę ks. Zasławskich. Wspomniany Aleksander Zasławski kształcił się za granicą, skąd najpewniej przywiózł omawiane książki. Por. Steckiego, *Wołyń...* Tom I. (Łwów 1864) str. 312.

Z. Rewski

WŚRÓD KSIĄŻEK I CZASOPISM

Polski Słownik Biograficzny, tom IV, zeszyt 4 — 5. Kraków 1938. Nakładem Polskiej Akademii Umiejętności. Redaktor główny Władysław Konopczyński.

Już mamy za sobą czwarty z kolei tom *Polskiego Słownika Biograficznego*, który przynosi więcej niż poprzednie materiałów doty-

czących Wołynia. Ponieważ pierwsze trzy zeszyty tego ostatniego tomu były już recenzowane na łamach *Ziemi Wołyńskiej*, obecnie zarejestrujemy z dwóch pozostałych te życiorysy, które mają bliższy związek z Wołyniem. Tom czwarty będąc domeną rodu Czartoryskich (trzydzieści sześć życiorysów, ogłoszonych równocześnie w odbitce stanowi pokaźny tomik)